

A Gubás házaspár laudációja*

Hölgyeim és uraim, kedves barátaim és pályatársaim!

Tizennyolc éve, 2001. március 20-án Gubás Jenő orvos és felesége, Ágota asszony szabadkai otthonában néhányan elhatározták, hogy Szerbiában a délvidéki magyarságnak egy színvonalas művészeti-társadalmi lapot teremtenek. Az alapítók közt jelen volt a Teleki Pál-díjjal kitüntetett Bata János költő-műfordító is, az Aracs címmel létrehozott, negyedévente megjelenő kiadvány jelenlegi főszerkesztője. A lap nevét az aracsi gótikus pusztatemplomról kapta, mely romjaiban is a hűséget és a megmaradást jelképezi. A kiadvány díjmentes nyomtatását Utasi Jenő atya tótfalusi plébános, a Logos Grafikai Műhely vezetője vállalta, a szerzők pedig azt, hogy munkájukért nem kérnek és nem fogadnak el honoráriumot. Az Aracsban azóta sok tucat jeles magyarországi író, költő, társadalomtudós és képzőművész publikál, mintegy jelképeként a határainkon átnyúló szellemi összefogásnak.

A Gubás házaspár munkája nyomán a délvidéki magyarság szinte újjászületett, legalábbis jócskán megerősödött. Az évszázadok pusztításait átvészelve él, és szívósan kapaszkodik a tájba és a hagyományba, mely az Aracs nyomán folyamatosan meg-megújul. Óriási szerepet játszik abban, hogy a szerbiai magyar közösséget immár nem „vajdaságinak”, hanem régi nevén, délvidékieknek hívják. Kezdetben s még sokáig nacionalizmussal és vidékiességgel vádolták, míg a rágalom elcsitultak. Végül a legelvakultabbak is belátták, hogy az Aracs keresztény indíttatású, a nemzeti megosztottság ellen küzdő, mélyen humanista kiadvány. Ezért is támogatja a Nemzeti Kulturális Alap, de elsősorban a kiadványt szám-

ról számra megtöltő művészek. Azok, akik jól tudják, hogy a határainkon túli magyarság legtöbb gondja-baja a trianoni békediktátumra vezethető vissza, s elsősorban azt kell meghaladnunk.

Gubás Jenő, az Aracs megteremtője nemcsak orvos – közíró is. Írásai középpontjában az anyanyelv ápolása áll, valamint szűkebb páttriája és az összmagyarság sorskérdéseinek elemzése, vagyis a nemzeti megmaradás. Ahogyan Bencze Lajos lendvai magyar tollforgató, ugyancsak az Eötvös József-sajtódíj kitüntetettje mondja: „Magyar író-költő földolga a megmaradás szolgálata.” Gubás Jenő *Értelmiségi vártán* című könyve, *Veszendő végeken* faluszociográfiai tanulmánykötete és a 2006-ban megjelent munkája, a *Magyarságtudat-hasadás* egyszerre európai, Kárpát-medencei és jellegzetesen délvidéki. Ugyanakkor a Gubás házaspár társadalmi munkája is kimagasló. Létrehozott egy civil szervezetet (Aracs Társadalmi Szervezet a Művelt Faluért néven), hogy segítse az egyetemes és a magyar kultúra fejlesztését, a nemzeti identitás megőrzését könyvek, folyóiratok kölcsönzésével, rendezvények szervezésével és sok mással.

Ezért érzi a Magyar Páneurópa Unió megtiszteltetésnek, hogy Eötvös József-sajtódíját az Aracs főszerkesztője, Bata János után 2019-ben a Gubás házaspárnak, illetve képviselőjükben Csilla leányuknak átadhatja.

Köszönöm szíves figyelmüket.

* *Elhangzott Budapesten, 2019. december 5-én, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium Békefi termében.*